

BÁCSKA.

VEGYESTARTALMÚ HETIKÖZLÖNY.

<p>Megjelen: Minden szombatban délelőtt. Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Uri utca, Lux-féle ház.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:</p> <table border="0"> <tr> <td>1 negyedévre</td> <td>1 frt.</td> </tr> <tr> <td>1 félévre</td> <td>2 "</td> </tr> <tr> <td>3 negyedévre</td> <td>3 "</td> </tr> <tr> <td>1 egész évre</td> <td>4 "</td> </tr> </table> <p>Előfizetők és hirdetések felvételnek Szabadkán, Dobay János könyvnyomdájában, Oblath Leo ur szabadkai, zentai és zombori könyvkereskedéseiben, Schaeffer Simon szabadkai könyvkereskedésében s Szabadkán a szerkesztői irodában.</p>	1 negyedévre	1 frt.	1 félévre	2 "	3 negyedévre	3 "	1 egész évre	4 "	<p>Hirdetések díja: Egy 6-hasábos petitsor egyszeri beigtatása 6 kr., kétszerinél 5 kr. — Többszöri beigtatásnál nagy engedményben részesülnek. Bélyegdíj minden egyes beigtatástól 30 kr. Nyilttér sora és egyes szám ára 10 kr.</p>
1 negyedévre	1 frt.									
1 félévre	2 "									
3 negyedévre	3 "									
1 egész évre	4 "									

Egészségtgyünk.

V.

A tápszerek mennyiségök vagy minőségökre nézve árthatnak az egészségnak. A mennyiséget tekintve az orvos rendőrségnek csak akkor terjedhet ki reá figyelnie, ha járvány-kórok idején a közönséget mérsékelt élet-módrá figyelmezteti. A tápszerek általános hiánya az egészséget igen veszélyezteti, sőt általános népkórokat idézhet elő, az orvos rendőrség feladata oda hatni, hogy a szegénység a leg-szükségesebb tápszerekben hiányt ne szenvedjen. s arra ügyelni, hogy nyereszkesedők kapzsisa a gabona és étnemeket felette meg ne drá-gítsa.

Sokkal gyakrabban fordul elő, s az orvos rendőrség figyelmét különösen igénybe veszi, a tápszerek minősége; ezek hamisítás, megromlás, a táplálásra alkalmatlan anyagokkal vegyítés és nem ritkán mérges tulajdonaik által majd nyereszkesedési vágyból meghamisítva, veszélyeztetik az egészséget. Ezért a közfoglalomban előforduló tápszerek orvos rendőri felügyelet alatt vannak, mely számos orvosi és természettani ismereteket feltételezván az orvosnak működését veszi igénybe.

Már a gabnaneműek kalászában rejthetnek az egészségre kártékony anyagok, ilyenek: a var, rozsdá, az üszök, az anyarozs. Valamennyi közt ez utóbbi legártalmasabb, mert nem csak az egészséget, hanem az életet is veszélyezteti, s egy sajátságos kórt, az úgynevezett birser-kórt — ergotismus eredményezi, s vannak vidékek, hol ez járványilag lép fel. Miután ez valódi mérgezés, azonnal orvos hivandó, ki is tudománya szerint fog eljárni a kínos betegségben. Az anyarozsnak vegyítése a liszttel, rendkívül veszélyes levén, az orvos rendőrségnek az azzal vegyített gabonát vagy lisztet azonnal el kell kobozni. Az anyarozstól a gabonát többszöri rostálás által lehet megtisztítani, mivel az anyarozs szeméi nagyobbak a rozs magnál a rostában maradnak vissza. Az anyarozsszal kevert liszt soha nem rendes fehér, hanem kékes szürke színű s kellemetlen szagu, mely szín és szag a kenyérben is tapasztalható.

A gabonának egy más mérges vegyítése a szédítő vadóc

lolum temulentum — melynek magvai a zabhoz hasonlítanak, csak valamivel keskenyebbek és hegyesebbek, színök pedig szürke. Az ily gabonából készült liszt táplálékul használtatván a bódító mérgek által előhozott körjelekre ad okot, valamely még más növények is, melyek a nyomtatás és eséplés által a gabonába elegyednek, annak értékét s a liszt minőségét csökkentik, s a kenyér rendes ízét és szagát megromtják.

Leggyakrabban találtak a gabonában: a föld-epe-fű — centenrea cyanus — mely a kenyérnek kékes színezetet, s keserű izt kölcsönöz; a esormolya fintor — melampyrum arvense, — a repeséretetek, — raphanus raphanistrum — melyek a kenyeret vöröses violaszínre festik, mely szín már a lisztben előtűnik, ha ez kevés ecettel vegyítetik: a esörgő lapor — rhi-nantus crista galli — melytől a kenyér barna feketévé, nedvesség, ragadóssá válik, a mezei vidra-fű — trifolium arvense — mely a kenyeret veressé festi.

Homok és föld is találtak a gabona közt, mely által a suly növeltetik, de értéke csökken; ezeknek a suly egy százalékánál többet kitenni nem szabad.

Ha a fennemlített vegyületek nagyobb mennyiségben találtak a gabonában, az attól kelleg kitisztítandó s csak azután lehet a forgalomba adni; ellenkező esetben az áruba boesátás eltíltandó.

A gabona a nedvesség által vagy kicsirázik, vagy megrothead. Az első esetben esirá és gyök fejlődnek a lisztanyag rovására tehát táperejére lényegesen csökken. A gabona a nedvesség által vegyi változáson megy keresztül, megrothead, undorító doboz szagot terjeszt, s felületén megpenészedik. Az ily gabona csak, állatoknak szolgálhat tápszerül csak a kevésbé doboz gabona boesáttathatik forgalomba.

A gabonából készül a liszt őrlés által. Az őrlésnél nagy tisztasággal kell eljárni, különösen, hogy az őrlés ne nagyon lágykövekkel történjék, mert ez által sok kőpor jut a lisztbe. A jó liszt színe egyaránt fehér, szaga esekély, vegyületektől ment ésszáraz; mint nedvesség, huzó anyag tisztán nem lehet ment a nedvességtől, de 10 százalékánál többet tartalmaznia nem szabad. Elégge száraz a liszt, ha annak egyrésze marokba szorítatván, a kéz

felnyitása után azonnal és könnyen szét porlik. Vizzel kevertetvén üledéket ne hagyjon. A liszt ártalmassá válhatik, megromlás, és idegen anyagok akaratos vagy esetleges vegyítése által. Valamint a gabonát ugy a lisztet is különféle moly és rovarnemek pusztítják, s nem csak mennyiségét pusztítják, hanem hulladékaik által izét és szagát undorítóvá teszik. Az őrlő-sötétener — tenebrio molitor — leginkább rontja a lisztet, s ha a léghuzamtól elzárt helyen sokáig áll, roppant mennyiségű atkák támadnak. Nedves helyen a liszt megdohosodik, mely mindinkább növekedik: a különben fehér liszt szürke sárgás színt ölt s végre büzös barna vagy zöldes esomókba ragadt keserű izű tömeggé válik. Csak oly liszt szolgálhat az embernek táplálékul, mely rendes színét meg nem változtatja, ha esekély mérvben dohos, szükség esetén hoszas szellőzés után használható. A dohos liszt következképpen javítatik fél font kovász, egy evőkanál ecet, két lat só, s fél font lisztből tészta gyuratik, mely megszáritatik és szét dörszöltetik, e vegyülekkel a dohos liszt vegyítetik, s azonnal kisütetik. A liszt legjobban eltartatik, ha légmentesen hordókba záratik, vagy liszt halmozokban száraz hűvös léghuzamos helyen tartatik, és sokszor megforgattatik.

A liszt meghamisítatik vagy azért, hogy sulya növekedjék, vagy hogy tökéletesebb külszint és tulajdonokat nyerjen. Homok minden lisztben találtak s a malom kövektől ered, fél százalékon felül vegyítés által jut a lisztbe, hogy sulya növekedjék; e célból a liszt meg is nedvesítettik, harminc rész vizet felvesz minden különös változás nélkül, de tíz résznél többet tartalmaznia nem szabad. Gipsz és kréta azért elegyítették a lisztbe, hogy annak színe és sulya nyerjen. E hamisítás kiderül a gyanús liszt nagyobb mennyiségű vízben főzése, hol is a gipsz mint szervetlen üledék tűnik elő. Ezen üledék újra főzetvén sóska sával — acidum oxalium — izledéket képez. A kréta által történt hamisítás só- vagy ecetsav — acidum muriaticum, acetium — által mutatatik ki, mely, ha az ezzel vegyített lisztre öntetik a kréta szén-savanyának kihajtása által pezsgést okoz. Haméleg — potassa —

azon célból keverteti a liszt közé, hogy annak kelését elő mozdítsa, ha ily liszt vizzel főzetik ennek lúgos izt kölcsönös, savanyok hozzá tétele által felpersek. Tim só azért kevertetik a liszt közé, hogy az abból készült sütemények különös fehérek legyenek. Az ily liszt vizzel főzetvén az a sajátságos fimsó izt adja, s legköneggel — ammoniak — fehér üledéket képez. Ezen ásvány anyagokon kívül még más liszt nemekkel is hamisítatik a gabona liszt. A burgonya liszt jelenlétét góreső által lehet kipuhatolni, mert annak kemtekecesei sokkal nagyobbak, mint a gabona nemekéi. A bük köny- és tengerliszt vizzel történt gyurás után góresővel soklapú kemtekeceket mutat. A lenmagliszt vizzel keverve nagy mennyiségű nyákot ad; a lenmaglisztet kipuhatolni igen könnyű, ha azon vízbe, melyben e hamisított liszt főzetett bóriss — borax — vettetik, s ott kocsonyát képez. A hüvelyesek — leguminosa — lisztjével kevert gabona lisztben a góreső alatt nagy mennyiségű idegen sejt maradványok látszanak. Babliszt vasgálic által puhatolatik ki, mely a tisztá liszt vízkeveréket sárgára, ha pedig babliszt van benne palackzöldre festi. A szédítő vadóccal keverte liszt léhél kivonatván, ebben sötét zöld gyanta marad, melynek ize összehuzó és émelgést valamint hanyást okoz.

Dr. Kis György.

Gazdaszat és nemzetgazdaszat.

Értekezések.

I. Nyelv és a nemzetgazdaszat.
Valamely nemzet műveltségi állapotáról leg-több kifejezést a nyelv ad.
Minél fejlettebb az, annál több ösztönzeréség jellemzi azon tevékenységet, melyet képviselője kifejt; annál nemesebb hajlam nyilvánul értekeiben; működének természete erőtejesebb, élénkebb — a tevékenység szebb és magasabb irányú leend; az ismeretek hasznávilágosabb alakban tűnik fel, a szív nemesbűlésre vágyik.
Természetes például tekintsük az idegen világrészekben élő, alsóbb műveltségű fokon álló néptörzseket, kiknél az anyagi és szellemi szükségletek arányosak műveltségi állapotukkal, létüket — öntudatlan — egyszerűségű természeti törvények szabályozzák. A nyelv állapota náluk egyhangú képzettségű, előleik természetével bír.
De ha valamely halált nemzet nyelve fejlesztésében megállapodik, nemesek művelőd-

! Mai számunkhoz van mellékelve Dobay János könyvnyomdájának hirdetése.

sében, a haladásban gyöngül, de állami jelentőségében is veszt, előállományainak értékesítésén, a lelkesítés beése és nagysága homályosulni kezd; — ép oly aránytalan növekszik az, minél jobban érleli meg a nyelv fontosságát költésben, minél inkább vél közeledni a tökélyhez, — melyet bár elérni lehetetlen, mit a bölésélet szabálya szép igazsággal mond.

Azonban mint minden törekvésnek, úgy a nagyérdeműnek is van bizonyos foka, melyen sikert, érdemkalászatokat arat, mi hű kifejezése lesz állapotának: a haladás.

Minden a haladás terméke.

Ezzel nemzeti érdekeinkkel foglalkozom.

Mult század vége felé a magyar testőrség irodalmi fellépése — az előbbi népies irányok kezdőit emelkedettebb irányban követni — lendületet adott a nemzet érdekei fejlesztésének — anyanyelvének már megkezdett klasszikai művelése által. Hogy mily emeltyűje lett ez később a fejlődésnek, tanuskodik azon egyszerű igazság, mely nemesak a szak- és szépirodalomnak alapot és jövőt: új korszakot alkotott, de az anyagi tudományok fejlesztése, terjesztése és sikere is kiterjed, ezeknek gazdag állapotot biztosított.

E korszak a szunnyadó erőket tetre ébresztette, legszebb eszközökkel törte meg az önkények erejét, a mozgalom beteg ereit hatalmas vívmányokkal semmisítette meg, fényvel tölte le a homályt, porszemekből nagyságokat teremtett, a parlagon hevert hasznos eszközket nemesítette, értékesítette, díszes tért nyitott a — fejlődésnek.

S ki ne tudná, tapasztalná mindennek meghatározhatóságát?

Az irodalom szolgálatát elvet az anyagok létrehozására, s valamint ennek belhese fókuszódott, úgy nemesült azok minősége. A közös munkások gyarapodtak, a nemzet érdekei jobban fölkarolva, kifejtve lőnek, a szellemi és anyagi törekvés szoros kapcsu tehát korszerű építést képezett, mely az ész és erély működésének halhatatlan termékeit létesítette.

E korszak a szükséges és hasznos tudományok díszes alapját vetette meg; nagy szótárát hozta létre mindazon elvek ismeretnek, melyek az előbbi kor tehetőségére sóhajta emlékeztetnek bennünket; soknemű ágazat felfedezése s összegyűjtése által nyitott utat a művelődés; nemesítette a testi, szellemi s erkölcsi szükségleteket, célirányosította azok alkalmaztatását, melyek léte a legmerészebb vizsgálatoktól is megófolja.

Valamint e körülmények eredetét, mibenlétét már ösmérjük úgy találjuk fel azokat más műveltebb nemzeteknél is — különböző kezdet és arányban.

Eltekintve a tudományok összegét, csak egy ágat tekintünk.

Az utolsó évtizedben vétett kiváló fontossággal a „nemzetgazdasáttan“ gyakorlati haszna. És e tapasztalati hasznos tudomány megalapító tanulmány tekintetik a nemzet anyagi tevékenységének.

TÁRCA.

Négy elem, belsőleg egyesülve.

(Dr. Schäffer Ottó után németből.)

„Éljen! és még egyszer éljen és újra élje — en!“ hangzik vig pohár-csengés közül tiz vagy tizenketőnek vidám hangja a kert egyik szögletében levő hűgashól: a főbbi társaktól elválva vonult oda egy vig társaság, mely a jól berendezett parkot megnépesíté, oda vonult vissza, hogy az, ez előtt kevéssel fölállt kanna annamisz tartalmát tréfa és nevetés közt költse el. E ház leányának tiszteletére ürtettek a poharak, ki ma születése napját ünneplé, és Berta, az ünnep kiralynejának hűgafülkelt, azokat újra megtöltendő. Szeretre méltó kellemmel nyújtá mindégyneknek a fölt poharat és épen úgy Dorka nagynejenének is. Dorka néni igen jó kedélyű volt és a család minden tagjától szeretettel is; mind e mellett Oszkár, Hulda és Berta fivére, még is felhasználta minden alkalmat, vele kisebb civódásokba elgyedni: úgy most is Dorka néni örült, ha mindenütt verseket és költői mondatokat idézhettek: ő, a Berta által nyújtott poharat patthosszal fogadá és szavalni kezdé:

Mi eszközölte ennek megértését, mi szolgáltatót anyagot? A haladás tapasztalatai. Szépi képezi ezek fő alapját?

Megítélését az olvasóra bízom.

Rácz Vilmos.

Közművelődés.

Minő legyen a leendő elemi igazgató!

Nem rég e lap hasábjain pengotték az elemi igazgatók szükségességét, nem hiszik, hogy ez indította volna a helyb. iskolai széklet oly hamar arra, hogy csakugyan beléssa annak célszerűségét, de bár mi is legyen ennek rugója, elég az hozzá, nem sokára lesz majd directorunk.

Ha már lesz, esekély nézetünket csupán arra nézve mondandjuk el, minőnek kell annak lenni, minőnek óhajtanók mi.

Egy szakfőfény helyesen jegyzé meg, hogy ennek egyéniségétől jó részben függend az elemi iskolák állapota.

E nézetet teljesen osztjuk, mert oly egyén ki a helyzett öntudatos ösmertével fog bírni, csakhamar felfogja fedezni a baj gyökerét, mely akadályozza az ügy kívánalmoszerű fejlődését, s felalalalndja annak ellenszerét is, mely az egészet a kerkivánta kerékvágásba hozza.

Ha a helyzett tökéletes ismeretével bírand, ismerni fogja a tanítói állás magasatos, de nehez teendőt is, s azt kellőleg méltányolván, hol szükségét látja annak kellő tiszteletet foglarkodni szerezni, nem pedig azt sokszor csupán személyes érdek vagy bosszúból kisebbíteni e hivatalal járó esekély kedvezményeket rövidíteni, s miután tökéletesen selává alakította — ha ugyan sikerül neki — a tanítót, felelte mardkodi.

Legyen szigorú, — hol kell, — de a méltányosság határait soha tul ne hágja.

Legyen tekintélyes — de tekintélye ne az elszigeteltség — a fej magas hordásában — hanem szellemi fölényben nyilatkozzék.

Ezt elmondani azért nem tartám feleslegesnek, mert sokan vannak a helyzet intőzői közül azon nézetben, hogy csak vasvessző áltintézhetheti el helyesen ily, különben humánus kellekkel bíró ügyet, s ezt nem átallják nyilvánítani is.

Ezek előbeesajtsáta után önként következik, hogy a leendő tanigazgatónak szakértőnek kell lennie, ki maga ez ügyben tökéletesen jártas, abban több éveken át működött, annak minden újabb mozzanatait, fogásait ismeri, a valódi egyszerűtet — a lélekből származott működési akaratot — az álpathostól megkülönböztetni bíró — és az ügy iránti lelkesedéstől áthatott.

Másodsor legyen humánus, mert mai időben, mi a humanitás határain kívül esik, nem számítható be józan ész rovására, s egyedül

azon belől történeteknek van értelme — egy régi absolut formákhoz szító, osdi tanrendszerben döcögő jellem, több bajt idézne elő, mint hasznót, mert az egyéneket a helyett, hogy szép utmutatásai, alyai vezetése mellett a cél eléréséhez vezetné, elkeseríti — s az ellenszeny újabb ellenszenyvet idézvéen elő — a régiebb jókat passiv ellentállás által megsemmisíti s a rosszat még esőkenősebbé maradandóbbá teszi. —

Kell, hogy az új igazgató a tantestület rokonszenyvet bírja s tudja megnyerni, mert ez az az erő, melylyel bármely pályán csodákat művelhetni.

Igazságos lelkületű legyen, ment minden köznapri aprólékos személyeskedés-, bosszúságtól s a netán előforduló surlódásokat az igazság — ne pedig a személyes érdek piszkos szemüvegén — mint némely előde tevé — bírálja s intézze el.

Midőn röviden nézetünket ez állás választottjára nézve bátorokdnánk kockázatni — azon reményben élünk, hogy a tek. Előjáróság s a kiket illet — a tanügy élére a fentebbi tulajdonokkal bíró vagy legalább azokat megközelítő egyént fog megválasztani, nem tekintve sem személy-, sem pártérdekre.

Reménylünk nem akar embernek hivatalt, — adni, hanem a különben nem esekély fontossgu állásnak embert, a szó valódi értelmében, ki alatt a tanítói személyzet — örömet vállalva fogja vezetni sikeresen a nép utódainak ezreit — s az eddigi eljárás koszorujához — újabb érdemeket fűzni, mert nem kell ám azt hinni, hogy nálunk, ha nem is legfényesebben, de a legrosszabbul állana a tanügy, mint sokan szeretik hinni, másutt sokkal alantabb áll, csak hogy ott mindenki a magát takargatja — köztünk még meg van az a fatum, hogy a magunkét kiesinyeljük — a mai egeret elefántnak szeretjük látni — pedig az sem jobb, mint szokták mondani a „deákne vasznánál.“ Ezt tapasztalni másutt nem egyszer, de sokszor volt alkalmunk.

Tanításban jártas — ügyszeretettől lelkesült tevékeny, jókaratú férfiat (a tanítói branchéből, mert a magát kitüntetett tanítónak ugyisines egyéb regressusa ez állomáson kívül) tehát az elemi oktatás élére s annak menete más fordulatot s az egész ügy a közérzletben annak az eddiginél jobb oldaláról megvilágíttatása által kedvezőbb hangulatot idézend elő.

Szabadka sz. k. város közgyűlése

1871. november 23-án.

Elnök: Hidegh Árpád polgármester megnyitván a közgyűlést, jelenté, hogy Máté Lőnard főispán sürgetőleg Pestre utazott s így őt bízta meg a közgyűlés vezetésével. Lőnard Máté ez ügybeni leirata fölolvastatván, — elnök emlékeztetbe hozza, hogy miután Andrásy gr. a külügyek vezetésével s Lónyay gr. a magyar ministerium elnökségével bízott meg, az elsőtől búsú, az utóbbitól üdvözlő irat intéztessek. (Helyeslés.)

Manich P. indítványozza, hogy Andrásy

elemek nem a legnagyobb szerepet játszik a természetben. Mi lenne a földből, hanem volna napunk, tehát tűzünk? Hogyan nőhetne csak egyetlen növény is, ha nem volna vízünk? Örülhetnénk-e az életnek itt, ha hiányoznék lélekzésre a levegő? Szoljak a földről is? hisz ez azon test, a melyen lakunk. A mit ön épen most fölhozott, Franciska kisasszony, vevé fel a szót Oszkár, az önmagáért (igen) igen helyes, s egyáltalában nem is vitatom, de mind e mellett ezek még sem elemek.

De, kedves Oszkár, mondá a nagynéne, ki Franciska támogatása látszólag megörvendezett, ha ezek nem elemek, úgy nem mondanád-e meg nekünk, hogy mi az elem? Oh igen kedves nagynéneském, felelé Oszkár. Elem annyit jelent mint alapanyag. Egy test, melyet mi elemnek nevezünk más alkatrészekre föl nem bontható. Ez elem egyszerű test. Ezen kifejezés „elem“ legelőször Stahltól, ki 1660. évben Anspachban született és később a porosz király (test) orvosa volt. alkalmaztatott az egyszerű testekre.

Epen ez kell nekünk, szóla kozbe Franciska kisasszony, mert a mint én tudom a tűz egyszerű anyag.

És, vágott közbe gyorsan és diadalittasan ki

gr. Szabadka díszpolgárává választassék. (Egyhanglilag elfogadtatott.)

Manich interpellálja elnököl polgármestert: Van-e arról tudomása, hogy Lux nep. János csantavéri plébános és kerületi esperes a hit-tan tanításán kívül egyéb tantárgyak tanításának methodusa fölül is kérdezősködött, s így hatáskörön kívüli beavatkozás által mások jogait esonkítja, indítványozza, hogy ily esetekességek kikerülése szempontjából az iskolai széknek jelentessék be jövőre az ilyenemű iskolai vizsgálat.

Elnök: Nines tudomása a tényálladékról. Antunovits M. Szerenzen magának Manich előbb körülményes információt s azután lépjen föl ily kérdéssel.

Zomboresevits F. Nem tartja oly lényegesnek és veszélyesnek a fölhozott esetet, mert az illető esetleg is kérdezősködhetett a tanítási methodus és tantárgyak fölül.

Manich újra indítványozza és elfogadtatni ajánlja, hogy az iskolai széknek jelentessék be jövőre az ily, csak is a hittan tanítást vizsgálók megjelenése. Az indítvány általános helyeslés közt elfogadtatott.

Miután a helygy valamint a közmunka és közlekedési ministereknek leiratai fölolvastatván, — a szervező albizottságok munkálatai olvastattak föl.

Antunovits M. Általánosságban akar hozzá szólni és indítványozza, miszerint az egész munkálat en bloc fogadtassék el.

Kosztolányi A. Ellenben nem szeretné, ha Antunovits indítványa fogadtatnék el, mert ez által semmi tájékozás nem volnának képesek a munkálat fölül szerezni, s ha már hírlapok utján nem közöltettek, s így nem informáltatott a közönség, legalább most pontonként fölolvastassék s megvitattassék.

Antunovits M. Nem ellensége annak, hogy ha a föbb pontok olvastatnék föl.

Manich Kosztolányi véleményéhez csatlakozik, s sajnálja, hogy a munkálat ki nem lett nyomtatva, s így a közönség, nines informálva. Zomboresevits Vince kívánja, hogy ki nyomattassék.

Zomboresevits Fer. Azon nézetnek ad kifejezést, miszerint nem állandó statumokról van itt szó, hanem olyanokról, melyeket egy más közgyűlés megváltoztathat, s azért nem is kell oly nagy fontosságot tulajdonítani. A legfontosabb a hivatalnokok fizetése ez pedig olyan tárgy, melyről nem kell oly roppan sokat gondolkozni.

Elfogadtatik, hogy azonnal olvastassék és tárgyalassék.

Olvastatik a 2-ik bizottság munkálata.

Manich kívánja, hogy a közgyűlések száma és ideje meghatározassék.

Zomboresevits Fer. Ajánlja, hogy minden két hónapban tartassék.

Manich indítványa, hogy a közgyűlések ideje és száma meghatározassék és pedig havonként egyszer, — elfogadtatik.

Olvastatik az 1-ső albizottság munkálata.

Manich. Van egy passzus, mely a főispáni irodára 1000 frtot ad. Nem akarja, hogy ez praecedens legyen arra nézve, hogy a kormány közegeit fizessék, — hanem inkább adunk egy irnokot azonesetre, midőn a főispánnak arra szüksége lesz. (Helyeslés.)

Erre egész hosszu sora fejlődött ki a vitának, melyben Zomboresevits Ferenc, Kosztolányi, Milasin Jakab, Váli Béla, Polyakovits, Kovácsévics Agost, Zomboresevits Vince, Frank István vettek részt s pro et contra egész a szenvedélyesség és személyeskedés határáig harsogtak, a két vélemény, — mely a főispáni secretarius kérdése oly képeni megoldását ered-

Dorka néne, a gránit kő is, a melyből földünk áll, egyszerű test.

Oszkár a tűzre vonatkozólag nem tudott semmi alapos feleletet, tehát csak arra szorítottokzt felelni: akkor tehát a víz, valamint a levegő bizonyosan nem elem, mert az első könenyből és élelyből áll, és az utóbbi csak az élely és légyeny keveréke.

Igen, szóla Berta, a ki sokat olvasott és magának némi vegytani ismeretet szerzettaz bizonyára Dorka néne. Élény, köneny és légyeny légyenyü testek, s azért a levegő még is mindig elem, ha mindjárt az egyik esetben élelynek, a másokban könenynek vagy légyenynek is nevezetik.

A gymnasiumon tanultak még nem gyökeretek meg annyira Oszkárnál, hogy ő azt olyanoknál, mint ő gondolá, tudományban el-lenvétésük ellenében megvédelmezhetbe volna és ha a papa, Steinhausen bányatanájesos, épen nem ment volna arra, hogy a további vitaközben Oszkár bizonyosan megsegényítettett volna.

De Steinhausen, a papa, a beszégetés utolsó részét hallotta és Bertához fordult.

Aha Bertácska, mondá ő kedélyesen, te is azon véleményen vagy, mint ama gyógyszerész, aki ezen jellegével: „szir, az szir,“ medvezsirt;

ménye
lott t.
adott
zatt 15

K o s
dijjazá
zésére,
ve, de
kedő á
jazást k
maradt

K o s
Árpád
pant fő
közöme
fogadt
Zom
zést te
vastat

Olvast
az árva
Olvast
30-ani
nyokra

Olvast
tanúrok
minálja

A ut
ja elfog
A kö

Zás
Vann
nek mag
letekár
ható jele
záslójár
ünneplés
meg. Az
teni tisz
az oltárt
kik meg
tek. A s
tartott H
a harsas
meit, az
Lég, mel
lyozva or
alatt küz
kába lép
3-ik zásl
szegek be
telő püsp
háromsz
rálnye ne
a hon fő
rületi pur
a záslóar
veté, bezá
delt közh
Ezután A
gő záslóv
plom előtt
tartásnak
tett. Végü
zene szó n
alji helyis

A külső
150 terít
a casinó f
zése által
egybegyűl
borok s jó
ban helyez
lón a mag

ügy, mint
met egy é
disznózsír.

Ha te n
Oszkár a f
jsgyése fö
tekintetbe
és gríz var
világítógáz,
nyeny és légy
de ezen áll
desen csak
elem; épen s
s a tűz épen
hanem csak

A bánya
röl foly a
volt, helye
A tant, ho
szeteve nem
nem képezt
a föld hozza

De, jegyz
még mai na
totelesi ele
anyaga.

szassék. (Egy-

polgármestert; a János eseres a hitvány tanításnak...

tényálladról, magának Ma... s azutan...

rtja oly lényo... mert... a tanít...

és elfogadtnai... jelentessék be... vizsgá...

közmunka és... főlavastat... munkálatai...

ban akar hoz... erint az egész... nem szeretné...

nek el, mert... képe... már hir...

most ponton... k. hogy ki... mézetnek ad...

statumokról... melyeket egy... azért nem...

donítani. A... se ez pedig... roppan so...

astassék és... kálata. szü... lások szá...

hogy min... közgyűlések... s pedig ha...

munkálata. z... a főispáni... hogy ez...

gy a korb... inkább... n a főis...

ményezé, melyet Zomboresevits Ferenc ajánlott t. i. hogy a törvényhozás...

Kosztolányi szót emelt a természetelleni díjazás ellen, de Zomboresevits Ferenc megjegyzésére, hogy habár alkalmatlan a városra...

Kosztolányi indítványa, hogy Hidegkuti Árpád, Zomboresevits F. s a többinek a roppant fáradsággal járt munkálat elkészítéséért...

Zomboresevits Fer. néhány megjegyzést tevén a munkálatra, a virilisták nevei olvastattak föl.

Olvastatik ezután a 3 albizottság munkálata az árvasszék szervezéséről.

Olvastatik a gazdasági szék 1871. év októb. 30-ai ülésének jelentése, a vasuti szállítványokra kivetendő vámokra vonatkozólag.

Olvastatik ezután az iskola szék által a gymntanárokat fizetésének az állami gymnasiumok mintájára szerint történendő szabályozásáról.

A utunovits M. egész terjedelmében ajánlja elfogadtnai, mi közhelyesséssel találkozott. A közgyűlés vége 12 órakor.

Zászlószentelési ünnepély.

Szegeden, nov. 19-én.

Vannak ez életben pillanatok, a melyeknek magasztossága egyeseket úgy mint testületeket a lelkesültség néven emelik. Ily meghatározó jelenet az, a midőn a lelkesült honvéd zászlójára eskütét teszi le, a melynek megünneplését a 3-ik zászlóalj nov. 19-én örökölte meg. Az ünnepély maga 10 órakor tartott isteni tisztelettel vége kezdetét, emelvén a fényt, az oltárt környező 21 hóféltér koszoru leány, kik megett közvetlen sorakoztak a honvéd tisztek. A szt. mise végeztével lelkes beszédet tartott Horváth Mihály püspök, beszédébe szöve a harcias magyar faj viszontagságos küzdelmeit, az 48-as végetes katasztrófa bevezetéséig, mely utóbbi dicső küzdelemből hangsu-lyozva emelék ki, a hős Damjanics vezetése alatt küzdő bátor harcflakak, kiknek nyomdokaiba lépni vannak hivatala az újra szervezett 3-ik zászlóalj vitézei. A magasztos beszédet a szegedek beverése követé, megnyitva a felszentelő püspök hármias szegverése által a szent-háromság nevében, ki után a király és királyné nevében a jelenlevő főispán, ő fenség a hon főparancsnok nevében a jelenlevő kőrületi parancsnok végző tiszteit, kiket Dániel a zászlóanya a díszes koszoru hölgyekkel követé, bezárólag a zászlóalj tisztek és oda rendelt közharcosok tarkíták ezen köteleességét. Ezután Aschermann ezredes — kezében a lengő zászlóval — tartott buzdító beszédet a templom előtt sorakozott legényességhez, mit a bizartársnak végmozganata az eskü letétel követett. Végül a felszentelt zászló díszmenet és zene szel mellett rendeltetése helyére a zászlóalj helyiségbe viteték.

A külső látványosságot délutáni 2 órakor a 150 terítékű baehusi lakoma váltotta fel, mely a casinó helyiségében igen választékos rendezése által tört fel. Az ebéd folyama alatt az egybegyűlt vendégek kedélyét a finom asztalborok s jó zene csakhamar hullámzóbb állapotba helyezték, minok mulhatlan következménye lön a magyar zamatú felköszöntések hosszszo-

ügy, mint szunyogzsirt és minden más zsirne-met egy és ugyanazon szelencéből adta el a dísznőzsirt.

Ha te mondd, kedves Berta, kezdé újra Oszkár a beszélgetést, kit a papa tréfás megjegyzése fölbátorított, hogy a levegő elem, úgy tekintetbe kell vened, hogy sokféle légnem és gáz van, melyek nem elemek; így pl. a világitógáz, mely lámpáinkban ég. Élény, kö-neny és légnem egyszerű anyagok, azért elemek, de ezen általános kifejezés alatt „levegő” ren-desen csak a légköri levegőt értjük, s ez nem elem; épen oly kevéssé elemek a víz és a föld, s a tűz épen nem elem, mivel nem is test, hanem csak tünemény.

A bányatanácsos hamar eltalálta, hogy mi-ről foly a vita, s minthogy néki az kedvére volt, helytelen nézeteket kijavíthatni, úgy mondá: A tant, hogy a világ négy eleméből van ösz-szeteve nem szabad szó szerint venni. Így pl. nem képezték-e a fa a tűz és hamú, tehát a föld hozzájárulása által.

De, jegyzé meg Hulda, hisz az iskolában még mai napig is tanítatják, hogy a négy aris-totelesi elem mindennek, a mi létezik alap-anyaga.

(Folyt. köv.)

sora. A gyorsan egymást felváltó beszédek kö-zött főleg Horváth, Dáni, Osztrovszky, Ascher-mann ügyes és hazafias felköszöntései vonták magukra a figyelmet. A vig kedélyű vendég-sereg esti 6 órakor oszlott laza felé, hogy leg-hesse roa az előkészületeit.

Esti 8 órakor vette kezdetét a vig meneti táncmulatság a színház előg tágas termében rendezve. Egybe-gyűlve volt itt a szegedi hölgy-világnak díszes koszoruja, esinos és egyszerű öltözékük, nyájas modoruk és vig kedélyük ál-tal fűszerezo s gyujtva a környező táncolók szívét. Reggeli 5 óra vetett végett a táncolók fáradhatlan jó kedvének, a mikor is morpheus karjai közé sietett mindenki, a fűrészság s ki-merültség kellemetlen oszlály része mellett magával vivén legtöbbször a kezdetleges vagy régi idejű ismeretségi ingatag foszlányait. A díszes hölgykoszoruból egyes kiváló virágkén, főleg e következők köté le az észlelő figyel-mét: Fluk Mariska, Zsóter Erzsé, Váli Ilon Babarezi Ilka, Erőskövi Vilma, Burger Gizella, és Csató Mariska kisasszonyok; a házasság édes láncát övezők közül pedig Cigler tábor-nokné, Fluk Ferencné és Szabó Mihályné.

A zászlószentelési ünnepély másnap a szín-házba rendezett teljes kivilágosítású díszel-adás zárta be. Előadatot a 48-as harcokból merített eseményű, „Honvéd huszárok.” A tiszta jövedelem a honvéd menház javára volt fel-ajánlva. Tekintve a nemes volt, valóban na-gyobb közönséget érdemelt volna az előadás: Csak kötelességemet rovom le akkor a mid-őn a szegedi honvéd tisztlak és főleg Bosza-rovics százados szívélyes s barátságos fogadta-lásáért elismerésemet nyilvánítom.

Barczy József hon. hadnagy.

Színészet.

O. Csőtörtők, nov. 16. A tudós nő.

Molière azon classikus vígjátékainak egyike, melyek edző gujyora, minden korban megta-lálja egyéneit, melyekre alkalmazhatók. Így Crysale a papuskormány alatt nyögő férj, Philaminte, Armande, a tudákossgukban ne-vetséges nők, kik a nyelvtan szabályai ellen-vétőt csupán e miatt minden irtalom nélkül elűzik a háztól, Henriette, az életet és hivatá-sát jobban felfogó leányka, Trisotin, Vadius, az önző tudósok, mind mai alakok, keresni sem kell s könnyen rájuk akadhatnánk. — A közép számu közönség jól mulatott, s valóban finom játékba miatt kiemelendő: Takácsné (Phi-laminte); továbbá Szirmayné, Nagy Julia (Ar-mande), Szabó A. (Trisotin) és Barátosi (Va-dius), az est kedélyességét helyes játékok ál-tal emelték. Zádor (Crysale) és Szirmay (Cly-tander), a szerepenntudás betegségében szen-vedtek.

Szombaton, nov. 18. Takácsné ju-talmául. A nagyanja vagy a rejtélyes méregkeverő. dráma 5 felv. itt először.

Azon régi darabok egyike, melyek a funda-lis francia társadalmat minden büneivel és erőnyeivel állítja elénk. Egy nagyanja, ki, hogy unokájának a család címét és rangját biztosítsa, kész vejének második nejétől szü-letett leányát lassu méreggel láb alól eltenni, erre egy gutaütési roham, — mely állítólag végtagjainak használatától megfosztotta — jó-úrügyl szolgál, a mennyiben senki sem sejtí hogy a mozdulatra képtelen nő volna a mé-regkeverő, sőt mindenki inkább, még a leány-nak édes anyja is gyansittatik és ez annyí-val inkább, mert egy ellopni akart naplóból kiténik, hogy míg férje 16 évig elhanyagolva-ot, XV. Lajos udvarában fize az azon udvari-körtől elválaszthatlan szerelmeskedést és intri-guákat, a nő szíve nem maradt érzéketlen Mont-marcy Gaston fiatal és gazdag nemes iránt, ki pedig — mint későbbben kiderül — leányát szereti, s ennek tanácsára közeledett anyjához, hogy őt a megköteendő frigynek már előbb megnyerje. Szóval érdekes, bonyolódott mese, mely dacára annak, hogy már távol élünk azon kortól, mint egy darab történet, mindig érdeket gerjeszt bennünk.

Valóban sajnós, hogy az egész napon ár-ként zuhogó eső miatt csak kevés néző jelen-hetett meg a színházban, meg vagyunk győ-ződve, hogy a kedvelt művésznő jutalomjáté-kán a ház megtelt volna. Az előadás minden részében kielégítő volt, s ha Massignac her-cegnő. (Takácsné), Jeanne, a herceg leánya, első nejétől (Gy. Mátray Laura) és Komthur Monthazon (Körösmezey) játékát kiemeljük, az csak azért történik, mert jeles játékok ál-tal a többi igyekvettel közreműködők között is ki tudtak tűnni. — A csekély számu kö-

zönség a jutalmazandót zajos tapsokkal üdvözlé.

Vasárnap, nov. 19. Két pisztoly, vagy Sobri kalandjai. — Ez alkalommal el-nem mulaszthatjuk azon viszás benyomásnak hangot adni, melyet egy-egy színlap látása kelt bennünk. A cím két-háromszor variálva, sokszor csak üstökénél fogva odarántott mo-dorban, holott a szerzőnek eszeigában sem volt, darabjának oly cifra címeket osztogatni. A színlap fején ott diszlik mindig közkedves-ségű, jeles, remek, kiténő stb. cífránál-cífrább) dráma, operette, vígjáték, stb. ez nagyon kis-virosias, s aki azt hiszi, hogy az ilyen felci-comázott színlap csak egygyel is többet esal-be a színházba, a művel közönségből, az na-gyon esalodik.

Az előadás sikerült volt, Szabó (Stein), Ta-kácsné (Luiza), Körösmezey (Bájkerti) igyeka-zottal játszottak; Zádor és Ajtai (Hugli és Stutzli) komikuma derült hangulatban tartá a közönséget. Tóthfalusi (Sobri) népdalai általá-ban tetszetek, sőt játéka sem volt most oly szegletes, mint egyéb népszínművekben, több mozgékonyaságot, eleveenséget mutatott, de még sem annyit, amennyit pl. Sobritól várhattunk.

Hétfő, nov. 20. Szép Helena, rész-ben új szereposztással. Habár Helenának Dé-kány R. k. a általi énekelteése az előadás-nak csak előnyére válhatott, de az még sem igazolta ezen, oly számtalanszor adott darab-nak oly gyors ismétlését, a stereotyp sokszor oly drastikus éleek minden hatást elvesztik a gyakori hallás által. Dékány R. k. a. (Helena) ugy látszott kedvelé énekel s gyakran a közönség tetszésnyilvánításával találkozott. Tóth-falusi (Páris), amily kellemes bariton, ép oly felsértők erőtellett magas hangjai, melyek egész testét rángásba hozzák, azonfelül a más-dik felvonásbeli kottást, egészen elejtette, hiszen mi tudjuk, mily nehéz a baritonnak, bármily hangterjedelemmel bírjon is, a tenor magasságáig felemelkedni, s azért nem is rój-juk fel neki hibáit, ami egyébként más kö-rülményekben keresendő. A kar, mint rende-sen, igen-igen sok kívánni valót hagyot fenn. Hogy Calehast Zádor helyett Szép énekelte, az az előadás sikerén mit sem lendített.

Kedden, nov. 21. Könyves Kálmán, dráma 5 felv. Jókaitól. Kuriozumképen ideig-letünk a színlapra kitett másik címet is: „A törvény és szív örvényei,” ezt bizonyosan nem Jókai írta.

Kálmán Takács kezében oly sikerült alakká domborult ki, minőt vidéki színpadon bizo-nyára ritkán láthatni. Játékának minden moz-ganata a gondolkodó és helyesen alakító mű-vészt tüntet elő, megjelenésétől, haláláig minden jelenete művészileg keresztülvitt volt, hogy azonban a közönség elragadtatása túl no-csapongjon, arról Szirmay gondoskodott, ki Almos szerepét mondá el, mert azt, hogy játszott a legnagyobb akarat sem foghatja reá s azonfelül oly egyhangulag, a hangnak annyira minden modulatioja nélkül beszélt, hogy a hallgató fülét sértette, e fontos szere-pet sokkal jobb kezebe lehetett volna adni. Takácsné (Ingoli) kifogástalan játékkával ma is bebizonyítá, hogy társulatunknak egyik legjobb tagja. S midőn így az előadást általában siko-rútlékon mondhatjuk, nem mulaszthatjuk el a művészet urat arra figyelmeztetni, mily rossz benyomást tesz az, midőn valamelyik szerep-lőnek 20—30 szó van elmondandója s ezeket egyenként a sugó szája után mondja, mint p. ez alkalommal Urmenyiné (boszorkány). Hogy teljes sikerű legyen valamely előadás, a leg-kisebb szerepek is ép oly jól kell betanulva lennie, mint a legnagyobbak.

Szerda, nov. 22. — Charlotte kapi-tány, vígjáték 3 felv. — A címszerepben (Gy. Mátray Laura szokott kedvességgel ját-szott, utánna Nagy Juliát (Mária Franciska ki-rálynét) kell megemlítenünk, ki naponta mind szavalás, mind játékokban, észrevehető dicsé-retes haladást tanusit. Horváth (Bellafior gróf), Körösmezey (Leon), Takácsné (grófné) helyes öszműködéssel emelték az előadást. Zádor (Bambinelli Tancred) fás játéka által — ha-lehet — elejtette volna a szerepet.

Csőtörtők, nov. 23. Szegény mar-quis dramelet és férj az ajtó előtt, operette. — Amabban Szabó és Nagy Julia — kit melleleg legyen mondva — majd minden nap látunk a színpadon — dicséretes

szorgalommal és helyes felfogással játszottak. Az operette előadása egyike volt azon keve-seknek, melyekről meglegedettséggel lehet megemlékeznünk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A szabadkai állami tanítóképezde ün-nepélyes megnyitása f. évi november hó 25-kén, szombaton, délelőtti 11 órakor fog meg-tartatni. Ez alkalomra a közművelődési ügyeink körül érdeklődő t. e. közönséget mély tiszte-lettel meghívja. — Szabadkán, 1871. novem-ber 21-én.

Frankl István, tanfelügyelő.

— A tanítóképezde melletti mintais-kola f. évi november hó 27-kén fog meg-nyitattani. Azon t. e. szülők, kik leánygyerme-keiket fölvetetni ohajtják, sziveskedjenek a be-irítás végett, a tanítóképezde igazgatójánál f. hó 23-kától fogva jelentkezni. Szabadkán, 1871. nov. 21.

A tanítóképezde igazgatója.

— Meghívás. Szabad királyi Szabadka vá-ros „Deákpartí” közönsége f. évi november 26-án délelőtti 10 órakor a Pest városához címzett szálloda kisebb termében tartandó közgyűlésre ezennel tisztelettel meghívatik. Kelt Szabad-kán, november 20-án 1871.

Antunovits Máttyás s. k., ideiglenes pártelnök.

+ Van nálunk egy clique, mely nem átálja kinyilatkoztatni miszerint ő csak „von”okkal társaloghat.

+ A rendőrség figyelmebe ajánljuk a gesz-tenyés kofákat, kik utfélen az arra menők bosszúságára sítik a gesztenyét és a közönség-nek ama nem kellemes időöltést készíttik elő, hogy ha előtök elment szemét a köny-nyektől törölje.

+ Andrásy gr. közös külügyminiszter Sza-badka díszpolgárává választott.

+ Gymn. tanáraink fizetése az állami gymntanárokat fizetésének mintájára szerint sza-bályoztatott.

** Tanul voltunk a napokban annak, hogy a nagy plebánia templomának ajtajára kifüg-gesztett „a felnöttek oktatására” célzó felhívást egy kis fiú által magyaráztatta magának az egy templomból kijövő idős ember. Mit bizo-nyít ez? Azt, hogy nem elég a felhívást kü-lönléle helyekre de még a templom ajtókra is csak kifüggeszteni s a népet arra csak vasár-naponként egyszer figyelmeztetni, hanem mi-n-dennap, mert nem minden ember megy va-sárnap templomba s épen a predikatoria.

** Mint értesülünk Almás községnak tehe-tősb polgárai egyesültek egy „takarékpénztár és népbank felállítására. Eddig 80,000 forint gyűlt egybe. Működését új évtől fogva kezdi meg.

** Ma adatik „Églantin vagy a művészet hatalma” című színmű Gyöngyösiné-Mátray Laura jutalom játékaul bérletszűnetben, Má-tray Laura annyira kedvelt közönségünk előtt, melyet művészi játékaival mindannyiszor meg-hódított, elragadtott, hogy őt közönségünk párt-fogásába ajánlani fölöslegesnek tartjuk. Min-denki, ki a művészetben élvet, örömet lel, si-etni fog ez este Thalia templomába.

** Mint a tavaszszál jeleztük volt, ismét tehetjük, a sok esőzés következtében a külső városokban a falak már is kezdenek dűledezni. Mi lesz tavaszra, ha már is kezdődik?

** Julistól fogva vagy is azon idő óta, hogy lapunk nem itt helyben nyomtatott, tagadhat-lan rendtelenségek történtek. Igrjúk azon-ban és hisszük erősen, hogy nem alaptal-anul szólunk, ha azt mondjuk, miként ezen-tul, miután helyben van lapunk számára nyom-da felállítva, nem fognak semmi olyan dolgok megtörténni, melyek rendes megjelenését aka-dályozzák. Egy kis elnézést és boesá-natot kérünk azért, minek tulajdon-kép magunk sem voltunk okai!

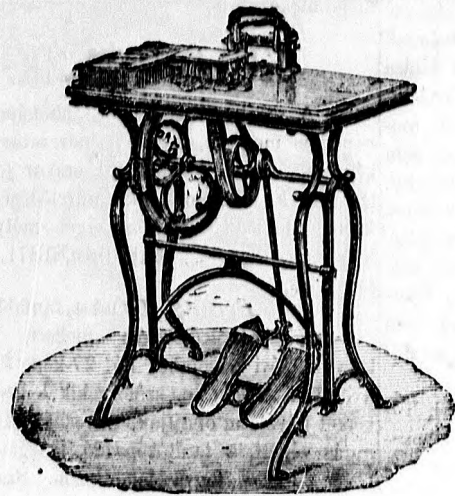
A szerkesztőség.

** Látunk több helyen járdát, még pedig újat esínálva, de engedjék meg, ha azt mond-juk, hogy épen nem lesznek a tőlnek megfe-lélek, ha mint sok helyen a sártól meg nem tisztítottak. A kocsik által azokra hozott sár nagyobb, mint az utca közepén — tessék átlábolni azon!

Felölös szerkesztő: Radios György. Főmunkatárs: Hoós Dezső.

H I R D E T É S E K.

!! Részletfizetés !!

VARRÓGÉPEK.

Melyek a munka- és időmegtakarítás eszközei, melyek anyai családnak biztosítanak jólétet a gyors munka által, melyek a műveltebb európai államokban már egyedüli eszközök a varrásra, *nem szorultak ajándékosra* s bebizonyított tényként áll előttünk annak roppant haszna és előnye a kézi munkák fölött, — azért csak figyelemzéstül szolgáljon a n. é. közönségnek, hogy alulírt *újjonnan felszerelt nagy raktárában* családi-, terem-, műhely- és kézi-

gyári áron

nagyban és kicsinyben megszerezhetők

a legjobb és leggyakorlatibb rendszer szerint: Howe, Singer, Gower és Backer, Wheeler és Wilson-féle, eredeti amerikai *gyári áron, 5 évi jótállás és részletfizetési feltételek mellett.*

Alapos tanítást a raktárban díj nélkül adok.

Tölem nem vásárolt gépek javítása is gyorsan és jutányosan teljesíttetnek.

Fodrozógépek, legújabb harisnyakötőgépek, varrógépek egyes részei és varrógéptűk, minden rendszer szerint, továbbá gépolaaj, selyem, cérna és pamut, legjutányosabb áron kaphatók.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Govorkovits Albert,
Szabadkán.

Özv. Gálfné 6-ik körben
4968-ik számú háza
hármikor
szabad kézből eladó.

Govorkovits Albert fűszerkereskedésében
egy tanonc
előnyös feltételek mellett felvétetik.

és 5 évi jótállás !!

Csalás ellen óvás tételik.

A legújabb idő óta minden játéskerkeskedő által hirdetett értéknélküli órák ellen — többek felszólítására — óvást kibocsátani kötelességemnek tartom, nehogy a n. é. közönség oly annyira esőfósan megkárosuljon.
Minden nálunk megvett óráért 5 évig jót állunk s nem tetsző órákat másokkal cserélünk, mi elég bizonyíték háznak szilárdaságáról.
Raktárunk az egész birodalomban a legnagyobb és legválogatottabb.

ÁR J E G Y Z É K E

a legjobb és legolcsóbb
óráknak a világon.
FROMM FÜLÖP

legnagyobb gyára Ausztriában, Rothenthurmstr. 9. a Wollzeileval szemben,
BÉCSBEN.

- Csak 90 kr.** egy párisi bronzo-óra.
Csak 7 frt. egy valódi angol henger-óra, 6 rubin, kristályüveg, finom talmiaranyléc, bőr-étű, 3 évi írásheli jótállással. Ezen órákat megbízható járásukért mindenkinek a legjobban ajánlhatom.
Csak 8, 9, 10 frt egy valódi angol ezüst henger-óra, kristályüveg-, másodperemutatival, valódi talmiaranyléc, medaillon és jótállási jeggyel.
Csak 12 frt egy ezüst hengeróra valódi aranykerettel ugóra, erős kristályüveg, léccel, medaillon talmiaranyból és jótállási jeggyel.
Csak 15 v. 20 frt egy valódi angol ezüst hengeróra, savonett, dupla fedéllel legfinomabb vésettél valódi talmiarany léccel és jótállási jeggyel.
Csak 12 v. 13 frt egy valódi angol hengeróra, duplafedél-, talmiarany léccel és medaillon.
Csak 18, 20, 25 frt egy valódi ezüst hengeróra, duplafedél-, talmiarany léccel és medaillon.
Csak 15 v. 17 frt egy angol Prince of Wales remontoir-óra, a legérősebb katalyberű füveggel, kristályüveggel, nikkelművel, valódi csinos talmiaranyba foglalva. Ezen órák a többiek felett azon előnyvel bírnak, hogy azokat külön nélkül lehet igazítani és felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy talmiarany léccel, medaillon és ingyen jótállási jeggyel kap.
Csak 12 frt egy valódi angol talmiaranyóra, henger, legújabb facon, duplakristály füveggel, hol a mű is elzárva látható, talmiarany léccel, medaillon, valamint jótállási jeggyel.
Csak 12 frt egy *talmiaranyóra*, savonett, rugóra, kristályüveg- és nickelművel, valódi talmiarany léccel és medaillon, valamint jótállási jeggyel.
Csak 12, 15, 17 frt egy egészben kisdobozban valódi aranyozással, nemkülönbözzen valódi talmiarany nyakkéccel és jótállási jeggyel.
Csak 17, 18 frt egy valódi angol fin. tűzarány, ezüst chronometer-óra kettős köpenyvel, finoman zománcozva, kristályüveggel finom talmiarany léccel, medaillon és jótállási jeggyel.
Csak 17 v. 20 frt legfinomabb ezüst horgonyóra 15 rubinra legfinomabb talmiarany léccel és medaillon.
Csak 19—22 frt legfinomabb ezüst remontoir-óra kristályüveggel és talmiarany léccel.
Csak 22, 25, 27 frt arany női órák léccel, medaillon- és jótállási jeggyel.
Valamennyi órák első minőségűek és más esekelőbb minőségűekkel fel nem cserélendők.
Továbbá:
Ezüst hengerórák
duplafedél 15—17
kristályüveggel 14—17
horgonyórák
15 rubinnal 16—19
finomabb ezüst köpeny 20—23
dupla fedél 18—23
finomabbak 24—28
hadsereg-órák, duplafedél 24—28
remontoirs kengyenél felhuzandók 15—30
Remontoirs duplafedél 35—40
horgony-hadsereg-remontoirs 38—45
Arany női órák
zománcozva, 4—8 rub. 30—36
női órák zom. gyémántokkal 38—40
kristályüveggel 36—45
női órák dup. f. 8 rub. 40—48
zom. gyémántokkal 45—60
horgonyórák 15 rubinnal 35—40
finomabbak ar. köpenyvel 55—66
horgonyórák
arany fedél 65, 70, 80, 90, 100 120
horgony, kristályüveg 45—75
Arany chronometerek remontoirral v. anélkül 250, 500, 1000 frt.
Arany remontoirt dupla fedél 110, 120—150 frt.
Ezüst órálcok 2.50, 3, 4, 5, 6, 7, 10—12 frt.
Arany órálcok 18, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 frt.
Felkötők órával 7 frt.
órával, melyek gyertyát gyújtanak 9 frt.
Biztonsági készülék lármlóvésekkel, melyek egyuttal gyertyát gyújtan. 14 frt.

FROMM FÜLÖP

óra-gyára, Rothenthurmstrasse 9. Bécsben.

PURGLEITNER J.-FÉLE

általánosan kedvelt orvosilag kitünő hatásnak bizonyult

STIMM RÜNDY

máig friss minőségben kapható Szabadkán: Reiser A. S. fűszerkereskedésében. Üvege 87 kr.

Szabadkán, Döbny János könyvnyomdája, 1871.